

Rapport 1932

Den norske ekspedisjon til Sydøstgrønland med M/K "Veslemari"

sommeren 1932.

Ekspedisjonens oppgave var

å fortsette det arbeide som var utført

av "Heimdal" og "Signalhorn"-ekspedisjonene 1931, samt såvidt mulig

Sydøst-Grønland.

å befare hele det område som Norge hadde okkupert 12 juli 1932, nær

strækningen $50^{\circ}30'$ til $67^{\circ}40'$ br., en kyststrekning på ca. 400

km, eller like langt som fra Oslo til Jæren, og dertil et sterkt inn-

skåret av fjorder. Forskjellige praktiske oppgaver inngikk også i

Rapporter

ekspedisjonens program. Til ferden var leiet seilfangeren "Veslemari

av

av Ålesund (rederi: Elling Larseth & Co.) på 113 tonn brutte med en

lengde 20 meter og en diameter på 1,5 meter. Skibet var utrustet med en

hadde og Premierløytnant E. Kjør, hydrograf, og en 100 watt Norsk Tele-

funkensender for telegrafisk forbindelse med Norge.

Ekspedisjonens deltakere var:

Dr. Gunnar Horn, leder og geolog

Premierløytnant E. Kjør, hydrograf

Dr. Joakim Devold, botaniker og antropolog

Bjarne Lande, radiotelegrafist

Dr. Gunnar Horn, leder og geolog

Marineleutnant Erling Kjør, hydrograf

Dr. Joakim Devold, botaniker og antropolog

Bjarne Lande, radiotelegrafist

Skibet førtes av skipper Menrad Fjelskog og besetningen talte ialt 10 menn.

"Veslemari" forlot Ålesund kl. 11.15 om morgenen 6 august og gikk inn

til Andalsnes for å ta ombord 300 sekker (31,2 tonn) Spitsbergen-

kull. Av ekspedisjonens deltakere gikk Kjør og Lande ombord i Ålesun-

dens Horn embarkerte i Andalsnes. Devold støtte til ekspedisjonen 23

først da man var under Grønland. Foruten kull medførte skibet også

50 fat solarolje for segning av A/S Norsk bransselolje, Osno. Det var

planen å legge kullene og oljen på passande steder på Grønland for

fangstfolk og farteier. Der medbragtes også 9 bus(bustasjoner), 1000

fat bordmateriale, 120 fot lekter, cement og diverse andre saker hvor

iblandt en ny motor til radiostasjonen i Finsbu.

Ekspedisjonen forlot Andalsnes kl. 4.50 om morgenen 7 august, gikk ut

Rensdalsfjorden og passerte Storneskl. kl. 1.00. Etter en overrasket

2

Den norske ekspedisjon til Sydøstgrønland med M/K "Veslemari"
sommeren 1932.

Ekspedisjonens oppgave var å fortsette det arbeide som var utført av "Heimen"- og "Signalhorn"-ekspedisjonene 1931, samt såvidt mulig å befare hele det område som Norge hadde okkupert 12 juli 1932, nemlig strekningen fra 60°30' til 63°40' n.br., en kyststrekning på ca. 400 km, eller like langt som fra Oslo til Jæren, og dertil ~~er~~ sterkt innskåret av fjorder. Forskjellige praktiske oppgaver inngikk også i ekspedisjonens program. Til ferden var leiet selfangeren "Veslemari" av Ålesund (reder: Elling Aarseth & Co.) på 113 tonn brutto med en lengde av 96 fot. Fartøiet hadde en 100 hk Wichmann-motor. Da det ikke hadde egen radio blev for turen installert en 100 watt Norsk Telefunken-sender for telefoni og telegrafi.

Ekspedisjonens deltagere var følgende:

Dr Gunnar Horn, leder og geolog
Marineløitnant Erling Kjær, hydrograf
Stud.med. Joakim Devold, botaniker og antropolog
Bjarne Lande, radiotelegrafist

Skibet førtes av skipper Monrad Pilskog og besetningen talte ialt 10 mann.

"Veslemari" forlot Ålesund tidlig om morgenen 6 august og gikk inn til Åndalsnes for å ta ombord 300 sekker (31,2 tonn) Spitsbergenkull. Av ekspedisjonens deltagere gikk Kjær og Lande ombord i Ålesund, mens Horn embarkerte i Åndalsnes. Devold støtte til ekspedisjonen først da man var under Grønland. Foruten kull medførte skibet også 50 fat solarolje for belysning av A/S Norsk brændselolje, Oslo. Det var planen å legge kullene og oljen på passende steder til bruk for fangstfolk og fartøier. Der medbragtes også 9 hus (bistasjoner), 1000 fot bordmateriale, 120 fot lekter, cement og diverse andre saker hvoriblandt en ny motor til radiostasjonen i Finnsbu.

Ekspedisjonen forlot Åndalsnes kl. 4.50 om morgenen 7 august, gikk ut Romsdalsfjorden og passerte Storholmen kl. 1.600. Etter en overreise

i Finnsbu Hydrograferingen av havnen blev avsluttet og neste mor-
 begunstiget av bra vær fikk vi Island i sikte om formiddagen den
 llte og passerte det over^mråde krakteristiske Langanes på n.e.kysten
 senere på dagen. Det er en langt fremspringende odde begrenset mot
 sjøen av en loddrett skrent, ~~ca. 50 m~~ ca. 50 m høi. Herfra blev kursen
 satt langs nordkysten av ~~Island~~^{et} Tidlig om morgenen den 13de var vi
 tvers av Kap Nord, hvorefter kursen sattes for Skjoldungen på Sydøst-
 grønland. Vi fikk radioforbindelse med Finnsbu 15 august og også med
 selfangeren "Polaris" som med Brandals ekspedisjon var på vei nord-
 over langs kysten av Grønland til Storfjorden. Vi møttes med fartøiet
 den 16de ved Kap Løwenørn og Devold kom nu ombord til oss. hvorefter
 "Veslemari" fortsatte sydover langs landet i en avstand av et par
 nautiske mil. Der var endel isfjell under kysten, men ingen drivis og
 vår seilas blev ikke i minste måte hindret av is. Det land vi nu
 gikk langs var for størstedelen sne- og isdækket og påfaldende
 snauskraft og fritt for løsmateriale. Ved Kap Moltke begynte imidler-
 tid ^d landskapet å anta en annen karakter: fjellene blev spissere og
 mere forrevne samtidig som de bredekte områder også minsket. Der var
 mange isfjell, men ikke flere enn at vi de fleste steder kunde kommet
 inn til land. Fra Bernsdorff-fjorden kom der ut meget is så breene i
 denne fjord må være storproducenter av is. Her vil man sikkert kunde
 konstatere svære brehastigheter. Den 17de styrte vi inn på vestsiden
 av Hestmannøyane utenfor Skjoldungen og kom kl. 9 om morgenen inn
 til Finnsbu ved Heimenhamna, hvor vi blev møtt av bestyreren Finn
 Devold og hans kammerater. Samme dag begynte lossingen av 150 sekker
 kull og 25 fat olje som blev lagret på nordsiden av havnen hvor det
 er så nærdypt at en middæss selfanger kan legge inn til stranden.
 Vannstandsobservasjoner blev også igangsatt.
 Kjør bestemte samme dag misvisningen til $41^{\circ} 55'$ vest. ~~Det danske skis~~
~~pedisjonsfartøi "Th. Stauning" med Knud Rasmussens ekspedisjon ligger~~
~~på den adre siden av fjorden, på nordsiden av Imarsivikya. De har et~~
~~vannfly til bruk for sin luftkartlegning og om eftermiddagen passerte~~
~~maskinen ganske lavt over Heimenhamna. Neste dag småregnet det og~~
~~mygg og knott var tilstede i rikelig mengde. Den 19de var vi fremdeles~~

i Finnsbu. Hydrograferingen av havnen blev avsluttet og næste morgen forlot vi stasjonen og reiste inn Nordfjorden på nordsiden av Skjoldungen. Den minner meget om en vestnorsk fjord. Tåken lå temmelig tett ute ved havskjærene, men eftersom vi kom innover fjorden blev det lettere og tilslutt hadde vi strålende solskinn. Det er ~~rikket~~ almindelig forhold her: tåke ved ^{ys} kysten og klarvær inne i fjordene. På nordsiden av fjorden har Devold en av sine bistasjoner, Første-
huset kaldet. En sådan bistasjon er selvfølgelig ikke stor. Denne målte 1,9 m 2,0 m og høiden var 1,55 og 1,85 m. Inventaret bestod av en~~s~~ sovebrikk, bord og en liten ovn. Dertil fantes et lite proviantlager og utenfor lå en sekk med kull. Om vinteren ligger 2 mann på hver hovedstasjon (Finnsbu, Trollbotn og Vogtsby) og til hversådan hører en 200 - 300 ^{reve} feller som besøkes eftersom værforholdene tillater. Fellene er spredt over et større område og bistasjonene benyttes da til overnatting for fangstmannen som med hundespann reiser rundt for å tilse sine feller. Man vil forstå at en overnattingshytte for en eller to mann ikke behøver å være stor. Der skal bare være plass til et leie, en ovn og litt ellers litt svingerum. Å bygge bistasjonene større vilde være både upraktisk og uøkonomisk. Her ved Førstehuset er det - som det er på svært mange steder her - nærdypt. Det lille platå som hytten ligger på er ca. 5 m høit og stuper loddrett i sjøen endog større så et ~~midst~~ fartøi her kunde legges helt inn til fjellet. Oppe i skråningen var det som overalt på sydvendte, ikke for bratte skråninger, ^{fine og svære} masser av krekebær. Fjorden er som det fleste av de sydgrønlandske fjorde meget dyp og ren. ~~Midtfjords~~ utenfor huset loddet Kjær ~~350~~ 350 m. Vi fortsetter innover den speilblanke fjord. Rett forut sees Botnbreens hvite front med en karakteristisk midtmorene og omgitt av steile, vilde fjell. Nær bunnen av Nordfjorden svinger Idafjorden mot sydvest og en alpeverden av spåse, forrevne fjæ tinder og skinnende isbreer åpner sig ~~for~~ oss. ~~ette må være et rent eldorado for tindebestigere. Her venter så at st alle topper på første bestigeren. Enkelte så forresten temmelig ubestigelige ut, særlig de omkring Dronning Maries dal innfor~~ ^{Til} hovedstasjonen Trollbotn

av fjorder og daler. Vi fortsatte ut Sørfjorden hvor vi etter å litt over middag. Der var fire mann her nu for å fiske laks (røir) hvorav der er masser i elven i Dronning Maries dal. Hovedstasjonen utmerker sig ved å ha bad - innrettet både for damp- og karbad (petroleumsfat skåret over på langs). Straks efter ankomsten var vi alle på vei innover til lakseelven. Dalen er bred og har en frodig vegetasjon, særlig av meterhøi vidje og omgivelsene er i sannhet storslagne. Vi prøvde så fiskelykken. Først brukte vi en stang med en stor krok i enden og forsøkte å huke fisken, men med dårlig resultat (vi fikk bare et par stykker) idet fisken så sent på sommeren ikke lengere går i stimer. Da vannet er helt blakt er det vanskelig eller umulig å se fisken. Vi fikk så tak i et lite garn og ved å trekke det et kort stykke nedover elven fikk vi omtrent hver gang en to-tre-fire pene fisk. Størrelsen varierte, men mesteparten var henimot 3 kg's fisk, og vi fikk en tønne i løpet av få timer. Myggeplagen var det nu nesten slutt med til almindelig tilfredsstillelse for alle. Den 21de om morgenen (kl. 7.20) lettet vi og stod ut fjorden på sydsiden av Skjoldungen, Sørfjorden kallet. Ca. 4 km utenfor Trollbotn og på sydsiden av fjorden kommer Dunderbreen ned. Den er ikke særlig stor, men utmerker sig ved at Bretungen som nærmest har karakteren av et isras - faller utenfor en bratt skråning, og fra denne opsprukne ismasse løsner med regelmessige mellomrum og med et kraftig bulder isstykker, som faller ned i sjøen. Når fjorden er isdekket om vinteren kan naturligvis ikke kalvisen flyte vekk, men samler sig foran brefronten og skyves stadig fremover. Man fortalte oss, at de løsbrutte kalvismasser om vinteren kunde ligge som en mur over til den andre siden av fjorden (2 km) og nå over i løpet av 1 1/2 måned. Ved Kornok lengere ut i Sørfjorden er denne ganske smal hvorav det eskimoiske navn som betyr "Snevringen". Her er mange eskimograver, og på vestsiden av neset har Devold en av sine bistasjoner. Efter å ha undersøkt endel av gravene gikk vi inn Agra fjorden hvis retning er bestemt av en diabasgang som stryker N 64° E. Disse diabasganger er av tertiær alder og har spilt en stor rolle for utforming.

x) Alle retninger er angitt rettvise.

av fjorder og daler. Vi fortsatte ut Sørfjorden hvor vi, etter å ha besøkt en av bistasjonene (Midterhuset) på nordsiden, gikk inn i en liten bukt med en holme i innløpet. Løpet på begge sider av holmen er ca. 350 m bredt. Bukten er meget dyp (80 m) og derfor kun en dårlig havn. Herfra gikk vi tvers over fjorden og inn et smalt fjordløp som 1 1/2 - 2 mil fra utløpet er sperret av en bre som fra vest skyter tvers over fjorden. Løpet fortsetter på den ~~andre~~ andre siden av breen og munner ~~sluttelig~~ ut på nordsiden av øen Uvivak litt lengere syd ~~og er her den fjord som Devold kaller for~~ (Straumfjorden). Det nordlige innløp - som vi besøkte - kalder han for Thor Iversens havn ennskjønt det kun uegentlig er en havn - for dypt. Det var her, som på så mange steder og som også iaktatt av Vogt 1931 ~~(1933)~~ tydelig å se hvorledes breen hadde minsket: langs brefronten var der en zone som tydeligvis nylig hadde vært isdekket idet der her ikke fantes vegetasjon og ^{sten, og} grus, sand lå i småhauger utover det nakne fjellet. Skarpt adskilt fra dette område har vi så det fjell som ^{er} var mere eller mindre dekket av mose og annen vegetasjon. Om aftenen gikk stod vå ut munningen av Sørfjorden. Ute i fjordgapet såes noen få isfjell og der lå også tåken tett.

Om natten gikk "Veslemari" sydover langs kysten. Om morgenen den 22de lettet skodden litt så vi fikk kjenning av Kap Adelaer og ved 12-tiden så vi det karakteristiske Kap Tordenskiold som ligner en hatt. Utenfor fjorden nordfor var der meget breis. Ved 19-tiden var vi utenfor Danellfjorden og kom nu atter inn i tett skodde. På høiden av Lindenowfjorden stoppet vi for å avvente lettere luft og tidlig den 23de var det så lett at vi kunde styre inn fjorden på sydsiden av de 3-4 holmer som ligger i munningen av fjorden. På kartet er bare angitt en. Omtrent 7 n. mil fra fjordmunningen ~~ik~~ er der på nordisden av fjorden en liten bukt som danner en udmerket havn, ~~der hadde ekspedisjonen~~ og her hadde Brandals ekspedisjon med D/S "Polaris" tidligere på sommeren bygget en radiostasjon, Møretun kaldet. Bare telegrafisten, Sverre Aaseth var tilstede ved vår an-

idet de andre karene var i fjorden nordenfor (Øyfjorden) for å bygge en bistasjon. Bukten hvor vi lå ^{var} ~~blev~~ kaldt Mørepollen av "Polaris"-ekspedisjonen. Den strekker sig ca. 2 km i retning N 80° Ø ~~(rettv.)~~ og er ved munningen ca. 1/2 km bred og 1 km innenfor denne er der en innsnevring hvor bredden bare er 180 m med et 90 m bredt farbart løp. Innenfor vider bukten sig ut igjen og her er god ankringsplass. En mangel ved denne ellers så utmerkede havn er at innløpet har lett for ^{bli} å ~~blokkert~~ av isfjell. Mørepollen blev hydrografert av løytnant Kjær som også foretok en breddebestemmelse av Møretun der gav til resultat 60° 28' 48" n.br. Om eftermiddagen gikk Aaseth og noen av vår ekspedisjons medlemmer i stasjonens motorbåt utover Lindenowfjorden, men skodden var så tett at vi ikke fant inn ~~til~~ ^{til} sundet ~~makke~~ som mellom øen Sagdli og fastlandet fører inn til Øyfjorden eller Nanusek. Da vi atter svinget inn i Mørepollen var det her klart og solskin mens skodden ute i Lindenowfjorden stod tett. Ved Mørepollen anstår en grå gneiss, tildels med tynne pegmatittganger. Strøket er her ca. N 70° Ø ^{her} rett. (Misvisningen blev av oss målt til 40,8° ~~west~~ ^{west}.) ~~Fallet er ca. 80° nordlig.~~ Fallet er ca. 80° nordlig. Dette strøk synes å være det almindelige på strekningen Lindenowfjorden - ^(Kangerdluarak) Mortensenfjorden. Fallet er som regel steilt nordlig, på våd Fossheim på sydsiden av Øyfjorden endog vertikalt. På nordsiden av munningen av Lindenowfjorden såes sydlig fall. Mitt inntrykk er at gneissen ~~makke~~ er sterkt foldet og danner en rekke steiltstående folder med næsten ~~parallelle~~ lag. Innerst inne i Mørepollen er der en terrasse som ligger ca. 30 m o.h. (bar.). Da radiostasjonen var bygget på et feilaktig sted måtte den i henhold til telegrafisk instruks fra Svalbardkontoret flyttes. Neste dag var værforholdene bedre og innenfor vi kjørte i motorbåten op i Øyfjorden. Sundet ~~makke~~ Sagdli viste sig å være ganske smalt, ca. 20 m og selvfølgelig bare farbart for ~~makke~~ ^{mindre} små båter. Midt i fjorden ligger en ~~markant~~ ^{stor} ø ~~makke~~ og ~~innløpet~~ ^{innløpet} på sydsiden av denne er det bredeste (ca. 1 km). Vi styrte inn til landet på nordvestsiden av fjorden hvor der var en meget frodig vegetasjon og dette sted var derfor ^(av Thor Iversen på "Polaris") blitt kaldt Grønli. Her holdt fangstfolkene

på med å bygge en bistasjon. Da hovedstasjonen skulde flyttes ~~xxxx~~ avbrøt folkene sitt arbeide og reiste tilbake til Mørepollen. Vi fortsatte imidlertid ut fjorden, denne gang på nordsiden av øen. Det var meget breis i sundet her - som på det smaleste bare er ca. 200 m - så bare en liten båt kunde passere på dette tidspunkt. Vi fulgte landet nordover og så inn i Nagtoralikfjorden fra hvis bunn det så ut til å være en overgang til Øyfjorden. Langs land fra munningen av Nagtoralik til Kap Walløe stod en pen samling isfjell på grunn. Vi aktet oss inn i Mortensenfjorden, men kommen på sydsiden av kappet sprang der op en n.ø. vind og da det var å befrykte at der utenfor fjorden vilde være en sterk strømsjø så besluttet vi å snu og veide tilbake til Lindenowfjorden. ~~Her passerte vi en dansk skjøite for utgående~~ Den 25 aug. var det stridregn om formiddagen. Gikk en tur over til Øyfjorden idet jeg fulgte den forsenk^(ning) som fra Mørepollen i n.ø. lig retning fører over til nevnte fjord. Etter en forholdsvis kort opstigning til ca. 90 m, skråner dalbunnen jevnt nedover mot et ca. 2 km langt vann (Persvatnet) hvorfra fører en kort elv bratt ned til fjorden. Vannet passerer best på østsiden, helt nede ved vannkanten. ~~Knn xxx~~ På et par steder er der svaberg som det turde være vanskelig å komme forbi uten spikerstøvler. Om eftermiddagen avhørte jeg, med leitnant Kjør som bisitter, fangstmann Arnt Rikardsen i anledning av fangsthæder Ole Mortensens død ved drukning ~~ixfjxxx~~ utenfor hovedstasjonen Mortensberg 2 Februar 1932. Nedrivning og ombordbringelse av stasjonen begynte idag for alvor. Skuta blev lagt helt inn til fjellet ved stasjonen, og ved å bygge bro kunde vi bære sakene direkte ombord. Neste gag var det sterk vestlig vind. Lastningen fortsattes og gikk så bra at næsten alt blev bragt ombord i løpet av dagen. Den 27de blev lastningen avsluttet om formiddagen. ~~Ki~~ Sammen med Devold gikk jeg en tur over til Narssaq på hvis østside der står et dansk hus bygget 1925. Distansen er ca. 6,5 km og terrenget er lett fremkommelig. Bukten ved Narssaq er ~~xxxxxxx~~ helt åpen og ankringsforholdene så ut til å være gode. Under tilbakemarsjen fulgte vi en diabasgang som går fra munningen av Narssaqbukten og i rett linje til bunnen av Mørepollen. Den er delvis uterodert til dype slukter. Skal man i tåke søke over fra Narssaq til Mørepollen så gjør man rettest i å følge diabasgangen. Da kommer man ikke feil. Et par kilometer øst for Narssaq skjærer en diabasgang i retning

N 39° Ø ~~rett~~ d.v.s. næsten lodrett på den før nevnte som stryker N 70° V eller omtrent parallel Lindenowfjorden. At diabasgangenes strøk i regelen er parallel fjordenes retning blev allerede erkjent av Knutsen og Eberlin på Holm og Gardes ekspedisjon 1883-85. I strøket nord for Lindenowfjorden erkjennes tre hovedretninger for fjordene som også manifesterer sig ved diabasgangenes retning. Lindenowfjorden og fjorden nordenfor, Øyfjorden eller Nanusek på de danske karter, stryker Ø 20° S, mens de to neste fjorder Nagtoralik og Mortensenfjorden (Kangerdluarak) stryker omtrent øst-vest. Kutekfjorden nordenfor den sistnevnte ^{i sitt forløp} er sammensatt av to retninger. I sin ytre del forløper den i retningen N 40° Ø d.v.s. som diabasgangen øst for Narssaq, og i sin indre del er den parallel Lindenowfjorden. Det være ikke dermed sagt at fjordene er utgravet efter diabasganger forløpende i disse retninger, men vel efter sprekker eller sprekkesystemer med sådant forløp. Mellom Kap Walløe og Lindenowfjorden er gasassens strøk ca. N 70° Ø. Dette syns ikke å ha spillet noen større rolle for fjordenes retning men de dalfører som leder over fra Lindenowfjorden til Øyfjorden følger stort sett strøket. Som vi ser er fjord og dalrøtning i dette område i utpreget grad en funksjon av geologiske forhold. Litt over middag gikk "Veslemari" ut Lindenowfjorden og først op til 2 nenn fjord nord for Lindenow, (Nagtoralik på de danske karter. Fangstfolkene kalder den Hornfjorden på grunn av noen spisse fjell på nordsiden. Vi gikk helt inn til bunnen av fjorden for å se om det var mulig å bygge radiostasjonen her. På nordsiden av fjordbunnen er der en liten slette og kort vei innenfor ^{derne} vann. Det vilde nokk være mulig å bygge stasjonen her, men losseforholdene var risikable på grunn av dem mange isfjell som fantes ~~hækk~~ inne i fjorden, og som kunde bli farlige ^{for skuten.} ~~inne i en sådan trang fjord.~~ Vi besluttet derfor å opgi dette sted - hvor der forevrig av "Polaris" var nedlagt materialer for en bistasjon - og gikk inn i Øyfjorden sønnenfor og ankret i Sandbukta, en liten åpen bukt på sydsiden av fjorden, innenfor bistasjonen Fossheim. Den 28de blåste det igjen kuling fra S W. Var på land for å besiktige terrenget, men ~~det~~ fant det uskikket til sted for en stasjon. Bukten er meget langgrunn: helt til ca. 200 m fra bunnen er dybden ikke mere enn 2-3 m, men herfra skråner det bratt nedover. Vi ankret på 7-8 favner vann. Ved å følge dalen fra bunnen av bukten her kommer man over til Narssaq. På begge sider er der bratte fjell og

at ras ofte gikk her var tydelig, å dæmme efter de mange stenstykker med friskt
brudd som lå spredt omkring. Vi reiste nu over til nordsiden av fjorden hvor
der er slakke fjellskråninger med en temmelig frodig vegetasjon av vesetlig
lyng og mose, som stikker skarpt av fra fjellenes sedvanlige grå tristhet.
stedet - vel det frodigste og mest tiltalende nord for Lindenowfjorden inntil
Dronning Marias dal i Skjoldungendistriktet - var av "Polaris"-ekspedisjonen
blitt kaldt Grønlia. Da stedet så skikket ut til stasjon bes^temte jeg mig for
å anbringe radiostasjonen her. Fangstfolkene og telegrafisten som skulde over-
vintre ~~her~~ var også enig i at dette sted var det beste av de vi hittil hadde
befaret. En stor mangel var forevrig at der ikke var noen havn her. Riktignok
var det ankerbund rett ut for det valgte sted, men ^{dryvende} isfjell kunde nårsomhelst
tvinge et fartøi vekk. Nu, derved var intet å gjøre og måtte et fartøi fortrekke
så var det andre steder hvor det var mulig å ankre. Grønlia har også den fordel
fremfor Mørepollen at det ligger mere centralt i fangstfeltet. Neste dag kl. 7.30
13 favner
lettet vi og gikk over til Grønlia hvor vi ankret kl. 8.15 på 22m vann. Losnin-
gen blev straks begynt og da kvellen kom var størsteparten bragt på land.
den 29de
Om formiddagen var Kjær og jeg oppe på fjelltoppen (Mariknatten) like bak
stasjonen (som blev kaldt Torgilsbu efter Torgils Orrabeinsfostre, en til Is-
land utvandret nordmann som litt efter år 1000 kom til denne del av Østgrønland)
hvor vi fra en høide av ca. 500 m kartla Øyfjorden ved ghjelp av depressjons-
måling. Byggingen av huset skred bra frem i løpet av dagen. Om eftermiddagen var
vi med motorbåten til en poll innerst i fjorden (Nordpollen). Her er der en ud-
merket havn for småfartøier. Der er ~~her~~ også pent flatt terreng herinne og ~~kaner~~
i pollen munner ut to elver. Mot nord går en dal som utvilsomt fører over til
Mortensenfjorden. Vi så i formiddag ^{oppe i lien} et rypekull på 8-10 stykker og så også for
et par dager siden ryper innenfor Mørepollen, men meget synes det ikke å være av
denne fugl som spiller en viss rolle for fangstfolkernes matforsyning om høsten.
Vi noterte at krekling og blokkebær i Grønlia fins til en høide av over 400 m.
Den 30 aug. fortsattes med reisningen av huset og begynte støpning av fundament
for ~~her~~ radioanleggets motoraggregat. Jeg optok dessuten et tachymeterkart over
terrenget omkring stasjonen. ~~Ved middagstid hadde vi besøk av et dansk sløfly~~
~~sen flere ganger kredset over oss for tilslutt å fly ut nordsundet i Øyfjorden.~~
Om aftenen kom isfjellene i betenkelig nærhet av skuten og vi gikk derfor over

til Sandbukta og lå der natten til den 31te. ~~Om natten kom "Th. Stauning"~~
~~og Dr. Knud Rasmussens ekspedisjon og ankrat op like ved oss.~~ Vi forlot
bukten tidlig neste morgen og ~~XXXXXX~~ gikk ^{tilbake til Gronlie} ut ~~var jeg ombord i danskebåten~~
og hilste på Rasmussen. Hele dagen blev der arbeidet med reisningen av sta-
sjonen og transport av masten til det sted hvor den skulde reises. Den 1 sep-
tember blev masten reist og byggingen avsluttet idet der nu var utført så
meget at folkene lett kunde gjøre resten selv. Foretok endel geologiske
arbeider omkring Nordpollen hvor der anstår flere interessante bergarter.
Stasjonens motoraggregat blev idag bragt på plass. Benzinaggregatet vil bli
satt i ~~et~~ hus noen få meter fra hovedbygningen så man i denne undgår
larmen fra motoren. Vi bragte et av våre medbragte hus - ialt ni stykker -
på land i Torgilsbu. og Det vil bli benyttet som provianthus. Dagen har vært
strålende med klar himmel og riktig varmt. Selv knotten er kommen tilbake, men
optrær dog i betydelig mindre antall enn tidligere på sommeren. Det tører
sterkt på isfjellene som er blitt betydelig mindre i den tid vi har ligget
her. Det drypper av isen og av og til kantrer et fjell med knall og brak og
setter derunder kraftig sjø. Isfjellene ser så stabile ut, men er i høi grad
upålitelige og kan katre uten minste varsel så man gjør best i å holde sig
på passende avstand. Om aftenen gikk vi igjen over til Sandbukta. Vi lettet
tidlig neste morgen (2 sept.) og gikk over til Torgilsbu for å hente to av
fangstfolkene, Håkon Utigard og Arnt Rikardsen som skulde bli med oss til
stasjonen i Mortensenfjorden for å hente en ovn. Kl. 6.30 forlot "Veslemari"
stasjonen og gikk ut nordsundet og op til Mortensenfjorden. Passerte Kap
Walløe kl. 9.10. På dettes utside sees en utpreget botndannelse, men den har dog
nu ingen bre. Der står dønning inn fra nordøst og det er helt umulig å komme
på land på ubeskyttede steder. Nordåiden av Mortensenfjorden har lave, kollete
fjell som blir høiere innover. Sydsiden av fjorden er heller ikke særlig høi,
men er brattere enn nordsiden. Mot bunnen av fjorden sees høie fjell med sne-
breer. ~~XXXXXXXXXX~~ Mortensenfjorden er ved munningen ca. 1400 m bred og vi
fant her et dyp på 496 m (leirbund). På nordsiden av fjorden, ca. 3,5 n. mil fra
munningen er der en pen bukt hvor vi gikk inn for å undersøke dens muligheter
som havn. ~~Det var stelli~~ Skrentene var næsten overalt meget bratte, men iallfal

på et par steder var det plass for hus og oplag .Samme dag begynte Kjør lodd-
 - som vi kåadte Grytvika -
 ninger i bukten for å få bragt dens muligheter som hann på det rene.Selv
 reiste jeg i motorbåten innover fjorden for å studere de geølogiske forhold.
 Var først inne i en liten bukt på sydsiden litt lengere ut enn Grytvika og
 landsatte her botanikeren, Devold.Fra denne bukt, som blev gitt navnet Svart-
 vika gikk fortsatte vi innover langs landet som her er meget bratt.På enkelte
 steder har havet gravet ut små huler . Vi reiste inn til Mortensberg hvor
 Mortensens overvintringsekspedisjon hadde sin hovedstasjon 1932-32.
 Her anstår en hvitaktig syenittbergart som ser helt upresset ut. På Holm og
 Gardes geologiske kart (Medd.om Grønlaad,B.9) er også angitt et syenittområde
 på nordsiden av denne fjord (Kangerdluarak),men noget lengere ut.Et par hun-
 drede meter ovenfor husene anstår en diabasgang som stryker utover på nord-
 siden av fjorden og skjærer Grytvika innenfor dens innløp fra fjorden og gir
 anledning til to små bukter på hver side av viken. Diabasgangen har samme
 hovedretning som fjorden og dennes retning er uten tvil - som berørt oven-
 for - betinget av retningen for det spaltesystem efter en av hvilke diabaseh
 her har trengt frem.Syenittfjellene omkring Mortensberg er gråhvite av farve
 og kollete .De er lavere enn fjellene på sydsiden av fjorden som også er
 mere ujevne.Her er det bare få steder hvor det er mulig å komme på land.
 På tilbakeveien til Grytvika fulgte vi fjordens nordside.Snart blir syenit-
 ten avløst av gæissbergarter som når næsten til Grytvika. Den omtalte dia-
 basgang fortsetter fra Grytvika over til den åpne bukten østenfor og skjærer
 herfra ut mot munningen av fjorden.Den 3 sept. var vi frøndeles i Grytvika og
 hadde nu bestemt oss for denne bukt som oplagsplass for den resterende kull
 og olje (150 sekker kull og 25 fat olje),som blev bragt iland i løpet av dagen
 Grytvika blev loddet op av Kjør og den blev funnet ren og rummelig,men svært
 dyp.Tvers over ~~innløpet~~ ligger en rygg som ikke generer innseilingen,men
 som skulde holde de større isfjell ute. Her ved Grytvika sees almindelig å
 store sprekker i fjellet som er så hyppige på denne kyst.Et par timeter innen-
 for brensellageret går en sådan sprekk omtrent i nord-syd.Avstanden mellem
 sidene er 1-2 mter og bunden består av løsmateriale.Sprekken forløper ikke
 rettlinjert,men i en bue.Litt øst for Grytvika i høide 175 m er der også en
 større sprekk som stryker 10-20° vest for nord.Bredden er 1,5 - 2,0 m og bun-

meget
 nen som er ~~pænxeg~~ jenn (og består av grus) ligger 2 - 4 m under øvre kant
 av de loddrette sider. Dette er ikke utfyllt ganger da det løsmateriale som
 finnes er av samme natur som det faste fjell i sidene. Det er uten tvil
 diaklaser og det er min overbevisning at fjellet i helj ny tid har seget
 fra hverandre så sprekkeene er blitt åpne. Da disse forløper omtrent nord-
 syd skulde det tyde på at vi fremdeles i dette strøk har strekkpåkjenninger
 i fjellgrunnen i retning øst - vest. ~~Sødag den 4de hadde vi besøk av den~~
~~danske geolog Rich. Bøgvad som var på vei innover fjorden med skjøiten "Berda"~~
~~Han tilhører Rasmussens ekspedisjon. I løpet av dagen blev der lagt tak over~~
~~depotet og bygget et hus like ved. Om natten lå vi til ankers i den lille~~
~~viken på østsiden av bukten med to landfester idet et isfjell var kommet~~
~~inn på fra fjorden og lett kunde drive ned på skuten.~~ Den 5te blev huset
 ferdigbygget mens "Veslemari" blev sendt inn til Mortensberg for å nedlegge
 instruks angående depotet. Da ^k skuten kom tilbake var huset ferdig og kl. 1030
 forlot vi Grytvika og var klar fjorden kl. 1040. Vi svinget nordover og var
 kl. 1400 tverrs av Danellfjorden. Nu kom imidlertid skodden og skjulte kysten
 mens vi selv var i klar luft. Vee 19tiden var vi opunder Kap Trolle og gikk
 så inn Auarketfjorden. Det var nu begynt å mørkne og efter en sving inn fjor-
 den gikk vi utover igjen og blev liggende i fjordmunningen inntil det begynte
 å lysne ^{og så da} ~~da vi stod~~ innover igjen. Ankret kl. 730 den 6te i liten åpen, bukt
 på nordsiden av fjorden og satte op et hus inne på land i løpet av dagen.
 Hvad angår de geologiske forhold så er også her strøket nordøst med enkelte
 observasjoner visende et nordlig strøk. Den herskende bergart er ~~en~~ en grå
 gneiss ~~med~~ gjennemsatt av granittiske bergarter. I liten bukt et stykke uten-
 for huset såes pene strandvoller op til 20-25 m. Vi forlot ^{et} st^edet ut på efter-
 middagen for å gå over til sydsiden av dalen hvor det så ut til være en
 pen dal hvori jeg fra høiden hadde sett at der lå et større vann, men farvanne
 viste sig å være nokså urent på denne side av fjorden så vi snudde såmeget
 mere som det også var begynt å mørkne. Lå om natten på nordsiden av fjorden
 og så snart det var blitt lyst om morgenen den 7de stod vi ut fjorden, passerte
 Umanakøya - eller Rundøy som vi kaldte den - og gikk inn mot land syd for
 Napasorsuakfjorden, og nord for øen Kekertarsuak. Det er noget urent farvann

~~XX~~ skjærgård

på utsiden og gikk nordover langs kysten. og Fotograferte herunder denne med panoramakameraet og noterte posisjoner og horisontalvinkler. Vi bestemte oss for å sette op et hus ~~sk~~ på et passende sted ved Inugsuit, syd for den store fjord Napasorsuak . Litt over middag styrte vi inn på nordsiden av Keker-tarsuak-øya. Her er der en større åpen bukt adskilt fra fjorden nordenfor ved som alle er lave så vi her har et norsk skjærgårdslandskap. en smal halvø og i bukten er der flere øer og skjær. Landet omkring bukten er isfritt, men nedgjennem dlaene strekker ^{sig} istungene fra ihandsisen som her ^{næsten} går helt ut til kysten.

Graahs fjell som er det mektigste fjellparti på denne del av kysten og ligger på sydsiden av Kangerdluluk var godt synlig. Fjellene har flere spisse topper og også noen flattoppede eller platåfjell. Toppene når op til omtrent samme nivå som uten tvil representerer en eldgammel landoverflate.

Vi satte op huset på en øy ~~inn~~ for hvilken der var en god ankerplass. ~~Været~~ ~~XXXXXX~~ Dagen var en av de vakreste vi hadde. Det var blikkstilte, ternene ~~XXXXXX~~ skrek over holmer og skjær, lukt av tare og ~~XXXXXX~~ hyggelig smånausete fjell kort sakt en ren skjærgårdsidyll. Fra huset kan man se rett tilhavs. Isfjellene kom ~~nå~~ ikke inn dit hvor vi lå, de ~~XXXXXX~~ lå allesammen utenfor en linje som gikk på skrå fra buktens sydside til dens nordhjørne. Havneforholdene er stort sett bra her, ennskjønt havnen er noget åpen så under stor sjø vil dønning nå inn. På øya - som vi kaldte Tennøya - er der ikke langt fra huset og på innsiden en pen rullestensvöll hvis overkant lå 13,3 m o.h. Litt nordvest for denne fantes en annen søm lå et par meter høiere. Også litt lavere lå en voll. Disse strandvoller optrer på en rekke nivåer op til 20 - 25 m . ^{så vi} Det gikk fort med byggingen av huset og allerede kl. 2030 kunde lette. Det var da begynt å mørkne. Gikk om natten nordover langs kysten og den 8de op-randt med skodde og regn - det blev en av de få regnværsdager vi hadde under hele ekspedisjonen. Været under Grønlandskysten var nemlig hele tiden ualmån-delig pent: somregel solskin med svak vind, leilighetsvis en liten kuling og skodden som ofte lå ute i havet ~~XXXXXX~~ kom ^{sjelden} sådrø lengere inn enn til fjordmunningene. Det var vanskelig å få landkjenning, men fant omsider ut at den store fjorden som vi befant oss i munningen av var Tingmiarmiutfjorden. Vi gikk inn på nordsiden av Uvdorsitit-øya. Der er her en større forgrenet

bukt og på innløpets østside er der en ~~større~~ øy. Endel holmer ligger mellom denne og vestsiden av innløpet. Vi ankret utenfor sydvestspissen av den omtalte øy og bragte husmateriale iland på fastlandet på sydsiden. Huset ble bygget på pynten så det godt kan sees fra fjorden. Det var regn og tåke hele dagen. Gikk en tur sydover og op i høiden hvor det var sneslaps. Ved huset anstår gneiss med bruddstykker av amfibolitt. Disse er ofte langstrakte og utvalsete med ~~en~~ ~~strøket~~ er ca. N 30° Ø. Der er også granittinjeksjoner og granittganger, tildels pegmatitiske. Bergartskomplekset her må karakteriseres som en migmatit i den betydning som denne betegnelse er benyttet av Sederholm. Vi hadde fra dette sted - som forevrig fra vårt ankringssted den foregående dag i Inugsuit - god radioforbindelse med Finnsbu. I de sydlige fjorde ~~kan~~ var det nemlig umulig å få forbindelse på grunn av de høie fjell som lå imellem. Den 9 de var det godvær igjen og kl. 7 lettet vi og stod forsiktig ut mellom to større holmer til Tingmiarmiutfjorden og innover denne. På Tingmiarmiut-øya på nordsiden såes ~~de~~ nu fjellene godt - spisse topper som ~~er~~ nokk byr på oppgaver for tindestigere. Vi gikk op langs vestsiden av øya og ca. 1 n. mil fra nordvestspissen blev materiale for et hus bragt iland. Et blev opsatt på en odde litt syd for en liten bukt som danner en utmerket havn for småbåter. Kl. 1700 var vi ferdige her og fortsatte nordover og inn sundet på nordsiden av Tingmiarmiut-øya. Innløpet til dette er bare et par hundrede meter bredt og ~~ikke~~ dypt (20-40 m) så større isfjell ~~ikke~~ kommer ikke innher men stopper op ved innløpet. Vi ankret ved munningen av en elv som kommer ned til fjorden på sydsiden. Bak en liten øy av morenemateriale er der utmerket ankring. Det var idag adskillig nysne på fjelltoppene. Den 10 de fortsattes østover sundet og kom efter ca. 2 timers gange til utløpet, ~~hvor~~ ~~en~~ ~~større~~ ~~vann~~ ~~kommer~~ ~~inn~~ ~~her~~ ~~men~~ ~~stopper~~ ~~op~~ ~~ved~~ ~~fra~~ ~~et~~ ~~større~~ ~~vann~~ ~~meget~~ Breene på nordsiden av sundet har også her gått tilbake. På sydsiden helt nede ved stranden lå fremdeles et par snefonner. Et hus blev opsatt ved en liten poll på sundets nordside nær utløpet. Pollen er godt brukbar for mindre fartøier dog ikke for sådanne av "Veslemaris" størrelse. Dens østside var bestemt av en diabasgang med strøk N 35° W ~~W~~. Kl. 1310 avgikk vi for Umanak. Planen var å gå utenskjørs, men da vi møtte tykke og regn blev det til at vi gikk Griffenfeldtsundet i hvis sydlige del vi loddet 146 m og dypt og rent var det hele veien opigjennem. Fjellent er overalt bratt og

på østsiden
 nakent, enkelte steder/lave koller som må føre over til den fjord som skjærer
 op igjennem øen fra syd og hvor der ifølge en av overvintreterne, Rudi, skal
 være flere gode havneplasser. Devold har på vestsiden av sundet en av sine
 bistasjoner som imidlertid ikke kunde benyttes forrige vinter da det ikke
 var mulig å komme over fjorden som stadig holdt sig åpen. Til Vogtsbu i
 Umanak kl. 1830, men fant huset tomt. Framnes-^hansen og Rudi kom dog snart efter
 De hadde vært inne i en av fjordene for å sette ut revekasser til fangst av
 levende rev. Den lite om morgenen var det en halv kuldegrad, stille og klart
 og tynne flekker med nylis på vannet. Kl. 1045 reiste jeg med stasjonens mo-
 torbåt og ledsaget av Rudi, langs kysten utover fjorden for å få den geol-
 ogiske ^{folymulde} med Skjoldungendistriktet hvor professor Th. Vogt arbeidet ifjor.

Vi svinget inn i Kagtorsokfjorden som hadde endel is - den pleier det -

Vi forlot Vogtsbu den 13de kl. 725 og Framnes-^hansen og Rudi som skulde være
 og inn sundet på nordsiden av Uvivakøya hvor jeg påtraff de av Vogt i Skjoldu-
 endistriktet ifjor påviste syenittbergarter og som jeg fant hele veien til
 så langt vi gikk med motorbåten, d.v.s til henimot Kutsigsormiut. På nord-
 siden av Uvivaksundet munner Straumfjorden ut. Denne fjord ~~sk~~ skal ifølge
 Devold være en fortsettelse av den lille fjord på sydsiden av Sørfjorden
 som er sperret av en isbre (se s. 5.). Uvivaksundet har sitt smaleste sted
 straks vest for Straumfjorden, hvor det bare er 100 m bredt, med stupbratt
 fjell på begge sider og åiensynlig meget dypt. Fortsatte langs landet til
 henimot den fjorden som munner ut syd om Kutsigsormiut (Tarmen). Her
 ligger noen hømer under land og kom med nogen vanskelighet iland på en av
 dem. Reiste tilbake samme vei. Løitnant Kjær hadde samtidig foretatt en
 rekognoseringstur med "Veslmari", først av fjorden innenfor Vogthamna (Inn-
 fjorden) og derpå inn Umanakfjorden til Filerkit bistasjon. Loddninger blev
 foretatt i nogen utstrekning. Kl. 18 opsnappet vår radiotelegrafist en sam-
 tale mellem Angmagssalik og en britisk trawler angående en amerikansk flyve-
 maskine som hadde måttet nødlande ved Ikersuak ca. 15 kv. mil vest av Ang-
 magssalik. ^{awle} Situasjonen blev opfattet derhen at trawleren var like ved ~~Ik~~

- ⊗ Maskinen (Sikorsky) forlot Floyd-Bennett flyplassen ved New York 23 aug.
 med 8 deltagere: George Hutchinson (leder), Mrs. Hutchinsson, 2 mindreårige
 døtre ("The flying Family"), og dertil en besetning på 4 mann. Maskinen kom
 i god behold til vestkysten av Grønland og blev derefter fløiet rundt
 Kap Farvel med Angmagssalik som bestemmelsessted.

ulykkesstedet, men hadde ennå ikke funnet maskinen. Hos oss blev der nu stadig holdt radiovakt for det tilfelle at vår assistanse skulde bli påkrevet. Den 12te lå vi fremdeles i Vogthamna og dagen blev benyttet til å foreta forskjellige geologiske og andre undersøkelser. Vi var også inne ved Dalheimhytta som ligger ca. 1 km fra den nordlige arm av Innfjorden, og ved munningen av en ca. 15 km lang dal. Angående den forulykkede flyvemaskine så foreligger der nu flere opplysninger: en dansk maskine er fra Julianehaab fløiet nordover til unnsetning, men har måttet gå ned i Finnsbu på grunn av tåke. Oppe ved Angmagssalik er nu 3 trawlere optatt med å søke. Angående værforholdene så opplyses det å være solskin og stille ved Angmagssalik, storm med snekve ved Kap Møsting og her i Umanak er det laber sydlig vind og overskyet.

Vi forlot Vogtsbu den 13de kl. 7.25 og Framnes-Hansen og Rudi som skulde være her den kommede vinter var ombord for å si farvel. Da vi spiste frokost kom telegrafisten ned og fortalte at "nu var de funnet". En av trawlerne "Lord Talbot" hadde fått tak i havarsiten om natten. Vi gikk nu direkte til Finnsbu og passerte ved middagstid det danske fly som nu var på hjemveien. Kom til Finnsbu kl. 16.25. hvor vi blev den følgende dag, som benyttedes til en tur over til Imarsivikøya ~~fær~~ og Flosundet for bl.a. å se litt på dybdeforholdene her. Flosundet - mellom øen og fastlandet - er på det trangeste så grunt at det faller tørt ved fjære sjø. Lengere ut - mot Tiedemannfjorden - er det godt skikket til ankerplass, vel beskyttet mot sjø og vind. På land er der god plass for oplag, bygninger osv. Devold hadde da også hatt under overveielse å flytte stasjonsbygningen hit. Senere besøkte vi Graahs overvintringslårr på ved liten bukt på sydvestsiden av Imarsivikøya og kom ved middagstider tilbake til Finnsbu, som vi forlot den 15de kl. 6.20 for å gå inn til Trollbotn, idet Devold og Jenssen medfulgte for å hente fisk til hundene. Det var solskin og blikk stille da vi gikk innover Nordfjorden, som var praktisk talt fri for is, bare av og til såes noen små knulter. Vi anløp Myrødden innerst i fjorden og kom til Trollbotn vel en time senere (kl. 13.35). Det var nu begynt å høstes: vidjén hadde fått gulaktige blader og bærlyngen var blitt rødaktig. Var en tur oppe i Dronning Mariadalen ved hvis bunn der er to breer som begge viste tydelige tegn på nylig tilbakerykning.

Det er et imponerende fjellkompleks herinne: et rent eldorado for tindebestigere må det være, såmegetmære som alle toppene er ubestegne og synes å fremby adskillige vaaskeligheter. Fjellet ser ut til å være bra, men sne-rasene kan være farlige. Flere av fjellene er flate på toppen og har her svære snefonner hvorfra ~~xxxxxxxxxxxx~~ en snelavine kan løsne nårsomhelst.

Den 16de kl. 6 forlot vi Trollbotn. Passerte Dunderbreen i nær avstand hvorfra der stod en kraftig fallvind, mens det var stille på begge sider. Fjorden var isfri men litt skjellig her og der. ~~kk~~ Utenfor Kornok stod noen svære iskolosses på grunn. Strålende vær - som vanlig - da vi gikk ut Sørfjorden. Var iland i Ytterhusbukta hvor der skal være en bistasjon, Ytterhuset som jeg imidlertid ikke kunne finne. En 2-3 m diabasgang stryker ca. NW ~~retning~~ d.v.s. omtrent i samme retning som fjordene på begge sider av Skjoldungen, igjen en bekræftelse av det allerede fra ~~Kann~~ Holms ekspedisjon kjente forhold at fjordretningene er bestemt av diaklasene ~~xxx~~ og diabasgangene som følger disse. Vi gikk nu rett over fjorden til Caroline Amalie hamna - en utmerket havn kanskje den beste på hele Sydøstgrønland. Her er gode ankringsforhold, oplagsplass med dypt vann helt til land, havnen er godt beskyttet mot isfjell og den ligger nær havet. Da ^{il. a.} ~~z~~ landet utenfor er lavt skulde også telegraferingsforholdene være gode. Med hensyn til ferskvann så er der et par bekker, men med lite vann ved vårt besøk. Kjør optok en skisse av havnen. Med hensyn til bergartene så anstår her den samme syenitt som ~~jegxxxxxxx~~ finnes syd for Kutsigsormiut. Kl. 1400 forlot vi Caroline Amalie hamna og gikk ut tilhavs gjennom Sørfjorden. Etterhvert som vi fjernet oss fra land blev større og større deler av ~~xxx~~ kysten synlig: vi ser landet fra syd for Skjoldungen til forbi Kap Møsting, spisse fjell hvis sagtakkede silhuett fortoner sig skarpt mot den nedgående sol. Om morgenen den ~~xx~~ 17de var Grønlands fjell fremdeles synlige, det var fjellene omkring Bernsdorff-fjord. Snart kom imidlertid en skoddebanke og skjulte landet. Vi var da ca. 100 mil tilhavs. Hjemreisen blev lagt sønnenom Island. Passerte natten til den 24de på nord-siden av Færoyane, og kom den 27de kl. 9 til Ålesund.

Kortfattet rapport om premierløytnant E.Kjær deltagelse i
"Veslemari"ekspedisjonen til Sydost-Grønland august-september
1932.

- De mig herunder tildelte opgaver har væsentlig været:
1. av nautisk art.
 2. av sjøsakkyndig rådgivende art.
 3. av hydrografisk art.

Ad.1. Under begge overseilinger: Aalesund-nordenom Island - sydost Grønland og sydost-Grønland - sønnenom Island - Færøene - Aalesund har jeg til enhver tid holdt skibets fører forsynt med data for fartøiets posisjon, bestemt ved astronomiske stedlinjer. Fartøiets kompassutstyr og dets tilstand har nødvendiggjort en uavbrutt observasjonsvirksomhet. I alt er herunder tatt og utregnet ca. 70 astronomiske observasjoner.

Under gange langs Grønlandskysten og i innenskjærs farvann har jeg likeledes assistert med fornødne posisjonsbestemmelser og råd.

Ad.2. I alt vedkommende sjø,- havne,- beseiling- og farvannsspørsmål har jeg assistert ekspedisjonens leder efter beste skjøn. Det har desværre ikke lyktes å finne en helt tilfredsstillende havn i den sydlige del av det okkuperte område. I den nordre del derimot flere gode, naturlige havner.

Ad.3. Overensstemmende med forutsetningen i instruks for lederen er Heimenhamna ved Finnsbu opmålt og hydrografert i målestokk 1:5 000. Likeså er den i Kangerdluglukfjorden (Mortensenfjorden) beliggende oplagshavn opmålt og hydrografert i 1:5 000. Under demontering av radiostasjonen i Mørepollen i Lin-

denowfjorden benyttet jeg anledningen til å opmåle og hydrografere denne havn i målestokk 1:10 000.

I Øyfjorden der radiostasjonen nu ligger er ved dr. Horn tatt en serie depressjonsmålinger til bestemmelse av dens kystkonturer.

Noen hydrografering eller opmåling i egentlig forstand av kysten og fjorden har vært utelukket. Fartøiet har p.g.a. den innskrenkede tid og ekspedisjonens mange andre gjøremål og oppgaver ikke kunnet disponeres til sådant arbeide. Rent bortsett herfra vilde det av mange andre grunner vært uråd å legge iveri med påbegynnelse av en slik måling på en ekspedisjon av rekognoserende art. I denne forbindelse vil jeg forøvrig med bestemthet fremholde - med det kjennskap jeg i denne tid har erhvervet til land og forhold på den okkuperte strekning - at jeg anser en tilfredsstillende opmåling og hydrografering av området økonomisk gjennomførbar i overskuelig fremtid alene ved hjelp av fotografiering fra flyvemaskiner med specialutdannet personell og av fartøi utrustet med ekkoloddeapparat.

Leilighetsvise loddskudd har vært tatt i de forskjellige fjorder og farleder; dybder over 750 m er påtruffet langt inne. Enkelte skisser og ~~land~~ sandtoninger er tatt. Likeså i samarbeide med lederen en rekke posisjonsbestemte fotografier og panorama fra sjøen mot kysten samt over viktigere innenskjærs- og havneområder.

Breddebestemmelser ved astron. observasjoner over kunstig horisont er tatt i Umanakfjorden, ved radiostasjonen i Øyfjorden (Grønlia) $60^{\circ}32'1''$ og ved Mørepollen i Lindenowfjorden $60^{\circ}28'48''$.

Misvisningsobservasjoner er med assistance av dr. Horn tatt ved Finnsbu, ved Mørepollen og ved Grønlia med de til rådighet

stående midler (teodolit med kompass).

Straks efter vor ankomst til Finnsbu sattes F.Devold i sving med vandstandsmålinger. De har strukket sig over en måned med avlesning hver el. annen hver time i døgnet med undtagelse av noen nattetimer. Opgavene har jeg med.

En god del uoverensstemmelser og feil ved de eksisterende karter over sydostkysten er konstateret og notert.

Jeg har ført observasjonsjournal og dagbok på turen.

Av nye lokaliteter kan nevnes:

Å l e s u n d , 27/9.1932.

Akornfjærd

Flesund Arbeidsgst

Finnsfjæ E. Kjer (sign.)

Kornak 21/9

Sifjorden - Grenlia 29/8 - 1/9

Kortensensfjord - Dypvik 2/9, 3/9

Anartek 5/9

Imgsnit 7/9

Tingvartun { H V-ness 9/9
H O " 10/9

Unanak 11/9

Vind. G.H.

Dr. Joakim Devolds

Rapport over utført arbeide ved "Veslemari"-expeditionen 16/8 - 16/9 -32.

Botanisk dagbok og plantefortegnelse har vært ført.

16/8 kom jeg ombord i M/S "Veslemari" for på anmodning å utføre botanisk og antropologisk innsamlingsarbeide.

En rekke av de steder som Polarisexpeditionen hadde besøkt blev videre undersøkt. Dette gjelder således Finnsbu 17/8, Troldbotn 20/8, Møretun 23/8 - 24/8.

Av nye lokaliteter kan nevnes:

- Akorniararmiut { Flosundnes 18/8
- { Finnsfjord 19/8
- { Kornøk 21/8

Øifjorden - Grønli 29/8 - 1/9

Mortensensfjord - Dypvik 2/9, 3/9

Anartek 6/9

Inugsuit 7/9

- Tingmiarmiut { N V-ness 9/9
- { N O " 10/9

Umanak 11/9

Fra nevnte steder medbringes et ganske stort materiale.
Botanisk dagbok og plantefortegnelse har vært ført.

Den Antropologisk materiale er innsamlet fra:
1. Kornøk 20/8
2 graver inneholdende 3 og 2 delvis godt bevarte skeletter. Da tiden var knapp blev der ikke anledning til videre undersøkel-
se så bare en del av de dervedende skjeletter er tatt.

2. Anártekk 8/9. 3 skjeletter.
Kort beskrivelse av gravstedene er vedlagt de poser
som inneholder knoklene.

Videre medbringes litt tilfeldig innsamlet zoologisk
materiale.

Ombord i M/S Veslemari 19/9-32

Joakim Devold (sign.)

Radiotelegrafist Bjarne Landes rapport om telegraferingsforholdene på "Veslemari"-ekspedisjonen 1932.

Den innstallerte stasjon var en 100 watt Telefunken rørsender av nyeste type. Angående den forbindelse man hadde med de forskjellige stasjoner kan opplyses følgende:

- 8/8 Ålesund høres godt. Avstand ca. 150 mil.
- 9/8 Fremdeles gjensidig god forbindelse Ålesund. Forbindelse med "Fridtjof Nansen" som ligger ved Grimsey på nordsiden av Island. Forbindelsen god på begge sider. Avstand ca. 400 mil.
- 10/8 Forbindelse med Jan Mayen - meget god. Avstand ca. 360 mil. Igjen forbindelse med Ålesund, 460 mil.
- 11/8 Forgjeves anropt Jan Mayen.
- 12/8 Forbindelse "Fridtjof Nansen" som ekspederte et av våre telegrammer. Samme dag telefonforbindelse med fartøiet.
- 15/8 Forbindelse med "Polaris" kl. 1330, med Finnsbu kl. 1340. Senere igjen forbindelse med "Polaris". Mottagningsforholdene bra, dog nogen forstyrrelse om aftenen.
- 16/8 Forbindelse "Fridtjof Nansen" kl. 1110. Den ligger ved Grimsey. Mottok 2 telegrammer. Vår stasjon hørtes tydelig av den, men var noget svak. Forbindelse med Reykjavik - god.
- 22/8 Forbindelse med Finnsbu, meget god. Avstand ca. 100 mil. Finnsbu har ikke hatt forbindelse med Jan Mayen på flere dager.
- 23/8 Beliggende Mørepollen i Ländenowfj. Forbindelse Finnsbu helt håbløs.
- 7/9 Etter flere dages forgjeves anrop lyktes det å opnå forbindelse Finnsbu, avstand ca. 150 mil. Telegraferingsforholdene i fjordene syd for Finnsbu meget dårlige, og inne i fjorden helt umulige. Likeledes mottagning på 600 m.

- 16/9 Avgang fra Trollbotn. Efter flere forsøk opnåddes om aftenen god forbindelse Angmagssalik.
- 17/9 Forbindelse med Reykjavik. Sendte telegram. Meget god.
- 20/9 Fremdeles god forbindelse Reykjavik.
- 24/9 God forbindelse Ålesund og Bergen.

Den fra Bergen utsendte presse kl. 18 er mottatt hver dag under hele ekspedisjonen.

"Veslemari"s radiostasjon har den hele tid funksjonert utmerket og opfylt ethvert krav som man med rimelighet kunde stille til den.

M/S "Veslemari" 26/9.32

Bjarne Lande(sign.)

telegrafist